

Major Andreas Bornich og hans tre Hustruer.

1677—1717.

Af R. BASTRUP.

I den bekendte Aalborg Bisps, Jens Bircherods Dagbøger læses følgende Optegnelser, allerede fra hans Gymnasietid i Odense:

1677, 20. April: „Eftersom man havde visse Tidender om de Münster'ske Kriigsfolcks Ankomsts Forventelse hid til Byen, saae vi mangfoldige af Bønderne at flytte deris Armod og ringe Bohave her ind til Odense, paa det de ikke, om hine fremmede Kriigsfolck vilde efter deris Skik gøre sig til Røvere, skulde maaskee komme til at miste det“.

19. Maj: „Kom en stor Del Münster'ske Kriigsfolck, hvilke Kongen af Danmark (Christian V.) havde sig af Biskoppen af Münster tilforhandlet, over til Skaane, Hans kgl. Majestæts Hær at forstærcke, foruden danske Folck, som bleve i disse Dage fra København jævnlig did overskiibede“.

1679, d. 1. Januar: „I Odense blev idag Nyaar indblæst med Herpukker og Trompeter at de Münster'ske Ryttere, hvilecke sammesteds laa i Vinterqvarter“.

D. 18. Marts: „Denne og næstfølgende Dag bortdrog fra Odense til Westphahlen 6 Compagnier Münsterske Kriigsfolck tilligemed Oberst Wend, hvilke Folck havde denne Vinter udi Fyen havt Qvarter, saasom disse Compagnier vilde icke forbliive i kongelig Tjeneste tilligemed de andre Münsterske, hvilecke alle bleve tilbage i Danmark“.

Blandt disse Münsterske Hjælpetropper, der tog imod Kong Christan V's Tilbud om at blive i dansk Tjeneste var Ritmester Andreas Bornich, »en Zerbster af Geburt« og af romersk katholsk Confession, og han havde indtil 1677 tjent i den for sit

krigeriske Temperament navnkundige Fyrstbiskop af Münster, Behrent von Gahlens Hærstyrke. Efter den skaanske Krigs Afslutning ved Freden i Lund, har Andreas Bornich altsaa i nogen Tid været indkvarteret paa fyenske Egne og har derefter faaet Tjeneste paa det Skanderborgske Rytterdistrikt med Bolig paa Farregaard, en nu nedlagt og forsvunden mindre Hovedgaard i Farre, Sporup Sogn, en halv Mil syd for Hammel. Hvor Farre Bys nye Skole er rejst, har Farregaards Bygninger ligget; dens Jorder, der har naaet imod Vest op til Sporup Kirke, ligger nu for Størstedelen under Gaarden Sporuplund. Farregaard havde dengang i en Række Aar, siden 1670¹⁾, været ejet af Mathias Fischer, yngste Søn af en fra Tyskland (ifl. den Fischerske Stamtavle) indvandret anset Læge (født i Königsberg 1583), bosiddende i Skanderborg, benyttet af Christian IV's Hofstat, men død her i en ung Alder (46 Aar) 1629. I Ægteskab med Marie Gotschen fra Amsterdam, hvor han formodentlig har tilbragt nogle Ungdomsaar, havde M. Fischer en Datter: Johanne Christine Fischer; hun blev A. Bornichs første Hustru og Moder til en Datter, Marie Bornich, født paa Farregaard 1684.

Al Sandsynlighed taler for, at Mathias Fischer har overladt Farregaard til det unge Ægtepar, og at han til sig selv har købt og taget Bolig paa Lavengaard, nu en almindelig Bondegaard men kendelig som tidligere Hovedgaard ved Navnet, Laven Hovgaard, og tillige ved det anselige Bindingsværks Stuehus, højt til Loftet og endnu med smukke gamle Dørindfatninger og Laase, en skønt beliggende Ejendom

¹⁾ I Sporup Kirkes Vaabenhus er indmuret 2 smukke Ligsten over tidligere Ejere af Farregaard, den sidste: Christen Pedersen, † 1670.

paa Nordkysten af Juul Sø, lige overfor Himmelbjerget.

Johanne Christine F.s Ægteskab med Andreas Bornich kan ikke have varet i mange Aar. Anden Gang giftede Ritmesteren paa Farregaard sig nemlig, i Aaret 1688, med den adelige Jomfru Jytte Krag, Datter af Oberst Mogens Krag til Kaas og dennes 1ste Hustru Dorthe Rosenkrantz fra Kjeldgaard i Salling.

Om Fru Jytte Krags Forældre følgende Oplysninger:

Oberst Mogens Krag, født 1625 paa Asmild ved Viborg, var Søn af Rigens Raad og Landsdommer i Jylland, Niels Krag (1574—1650) til Kaas og Trudsholm, og Fru Jytte Høg (1588—1659) til Vang i Vendsyssel. Mogens Krag blev Oberstlieutenant 1657, Oberst 1658 og udmærkede sig særligt som Anfører for Københavns Studenter under Belejringen 1658—59 efter at deres først udnævnte Fører, Oberst Kjeld Lange, var falden 3. Septbr. 1658.

²⁹/₇ 1660 ægtede Mogens Krag i København Dorthe Rosenkrantz, Datter af Jørgen Rosenkrantz (den Yngre), Hofmester paa Sorø 1653—75 og samtidig Skoleherre paa Herlufsholm (ældste Søn af Holger Rosenkrantz den Lærde til Rosenholm), og Hustru Christence Juel til Kjeldgaard. Fru Dorthe Rosenkrantz var kun gift i 7 Aar med Oberst Mogens Krag og døde allerede den ¹⁸/₁₀ 1667, 29 Aar gl. paa Kaas. Hun efterlod sin Mand to Døtre, Jytte, den ældste, ifl. en Optegnelse i en Familiebibel født paa deres Gaard Kaas den 8. Januar 1663, desuden tre smaa Drengene.

Jytte var saaledes kun 4 Aar gl. da hun mistede sin Moder.

1666 blev Oberst Mogens Krag Chef for det fynske Regiment til Fods, og har da formodentlig i de føl-

gende Aar boet i Odense. — Anden Gang gift med Anna Helvig von der Kula fra Løjtvedgaard, Datter af Christian IV's fra Bremen indvandrede Staldmester, Arent v. d. Kula og Jomfru Anne Wind. 1671 blev Mogens Krag Oberst for det vestlandske Infanteri Regiment med Garnison i Christianssand. Her døde han allerede 1676, kun 51 Aar gl. Sin anden Hustru havde han mistet Aaret i Forvejen.

Om Datteren Jytte en kort Tid har været med sin Fader og Stedmoder i Christianssand fra hendes 8de Aar, faar staa hen. Efter Tidens Skik er hun dog snarere bleven opfostret hos sin Moders Slægtninge i Danmark. Morbroderen Jens Rosenkrantz, i hvis Hus vi finder hende som voksen Jomfru, var nemlig i 1671, kun 31 Aar gl., bleven udnævnt til Amtmand over Nyborg Amt og har som saadan haft Embedsbolig paa Nyborg Slot, som, skønt stærkt medtaget under Svenskekrigen 1658—59, dog endnu var beboeligt, om end ikke mere for en kongelig Hofstat.

Jens Rosenkrantz ægtede kort efter sin Udnævnelse Grevinde Dorthé Frijs, Datter af den første Grev Mogens Frijs til Grevskabet Frijsenborg, som 1672 tilskødede sin Svigersøn en af sine Gaarde i Jylland, Favrskov i Lyngaa Sogn.

Paa Nyborg Slot maa vi rimeligst tænke os Jytte Krag's Barndoms- og Ungdomshjem fra 1671—88, dog afbrudt af Ophold paa Favrskov i Jylland eller paa Qvitzowsholm i Nordfyen (nu Hofmansgave) som Jens Rosenkrantz købte i 1683, og her i Nyborg har hun formodentlig modtaget Budskaberne om sin Faders Død i Christianssand 1676 og Aaret i Forvejen om sin Stedmoders og om Morfaderens Jørgen Rosenkrantz's Død i Sorø. Hos Bedsteforældrene her var

hendes smaa Brødre anbragte, og Bedstefaderen døde paa Jyttes Fødselsdag, 8. Januar 1675.

Jytte Krag var kun et Barn paa 12—13 Aar, da hun saaledes mistede sine nærmeste Slægtninge, medens hun var blevet en ung Jomfru paa 16 Aar, dengang de Münsterske Lejetropper, der ønskede at forblive i den danske Konges Tjeneste, vendte tilbage til deres Kvarterer paa Fyn fra deres Deltagelse i den skaanske Krig i Januar 1679. Det er vel ikke usandsynligt, at Ritmester Andreas Bornich ved den Lejlighed kan have gjort det første Bekendtskab med Amtmandsfamilien paa Nyborg Slot og med den unge adelige Jomfru, deres Plejedatter Jytte Krag, som 9 Aar senere skulde blive hans anden Hustru.

Dette Bekendtskab kan der saa være blevet Anledning til at genoptage og fortsætte naar Jens Rosenkrantz ved Sommertid opholdt sig med Familie paa sin jyske Herregaard Favrskov, som han havde arvet med sin Hustru, den ligger nemlig kun et Par Mil fra Ritmester Bornichs daværende Bolig, Farregaard.

Dersom Kammerherre, Amtmand Jens Rosenkrantz's Svoger, den unge Greve Niels Frijs i Aarene 1679—88 undertiden har opholdt sig og ført Hus paa sit Grevskabs Sædegaard Jernit¹⁾, eller dog tilbragt Jagttiden i denne vildtrige Skovegn, ogsaa førend den grevelige Frijsenborgske Hovedbygning opførtes i Aarene efter 1693, er der jo ogsaa Mulighed for, at de kan have mødtes hos ham med Ritmester Bornich som Jagtgæst fra den nærmeste Omegn.

Da Ritmester Bornich oplevede sin første kort-

¹⁾ Jernit havde allerede i Rigsraad Oluf Parsbergs Tid en standsmæssig Hovedbygning; se Breve fra Karen Kruse til Leonora Kristine i Sverrig i G. Birket Smith: Note 100 til Afsnittet 1651—58 af Leonora Kristines Historie.

varige Enkemandstand efter Johanne Christine Fischers tidlige Død, har Tanken om at vinde den 23-aarige Jytte Krag til sin anden Hustru i ethvert Fald efterhaanden vokset sig stærk hos ham, og trods hans uadelige Stand har den højadelige Jens Rosenkrantz og dennes endog i Grevestand 1671 optagne Hustru, Dorthe Frijs, ikke stillet sig anderledes afvisende, end at Modstanden uden Vanskelighed har ladet sig overvinde.

En alvorligere Hindring for et Giftermaal har Ritmesterens romersk-katholske Confession formodentlig været. Men for at vinde den attraaede Brud, og efter ved 10-aarigt Ophold i et strengt luthersk Land at være blevet som hjemme i luthersk-evangeliske Omgivelser, har Bornich været villig til at gøre den Overgang til luthersk Confession, hvortil der kendeligt hentydes i hans anden Hustrus Gravskrift (se neden for), ligesom Jytte Krag paa sin Side for sin Fæstemands Skyld har været villig til at bringe det, i et saadant Tilfælde, efter dansk Lov uundgaaelige, Offer af sit arvede Jordegods¹⁾, hvortil der ligeledes hentydes i nævnte Gravskrift:

»sin Gaard, sin Muld hun rysted af«.

I »Jydske obne Breve« fra 1688 findes følgende, dateret 11. Septbr. 1688:

„Wi.... Gøre Alle Vitterligt, at Wi efter allerunderdanigst ansøgning og begiering allernaadigst have bevilget og tilladt,

¹⁾ Dersom de adelige Jomfruer giftede sig med ufri Mænd i mod Frænders Raad, havde de efter dansk Lov forbrudt deres Arv, men skete det derimod med deres Frænders Samtykke, da skulde de inden Aar og Dag sælge deres Adelsgods til Adelsfolk, thi frit Gods maatte ikke følge ufri Mænd, og dersom de sad denne Bestemmelse overhørig, var Godset forbrudt og faldt tilbage til den nærmeste Slægt. (jfr. Historisk Tidsskrift, 4. Række, 4. Bind, S. 17).

saa og hermed bevilger og tillader, at Os Elskelig Jomfrue, Jytte Krag, maa vere hendis Egen Verge og self hendis Arve-midler fra hendis Formynder imod behørig Qvittering til sig annamme, forestaa og Raadig vere. Dog at hun intet af hendis faste Goeds uden hendis Morbroder, Os Elskelig Jens Rosenkrantz etc., som vi til hendis Laugverge allernaadigst ville have beskikket, hands villie og samtycke maa forpante, selge eller afhende.

Forbydendis etc.

Hafniae, dend 11. Septbr. 1688.

Om Jytte Krags Bryllup og om hendes korte Gifter-maal med Ritmester Bornich har hidtil kun meget faa Oplysninger været at finde. Det kan tidligst være indgaaet i September 1688, og hendes Død indtraf ailerede 27. August 1693. Sporup Kirkebog begynder først med 1691, og paa et af Røgen-Sporup Kirkebogs første Blade læses:

1692. Sporup d. 12. Marts: Ritmester Andreas Borniches' Johanna født; — hendes Daab og Faddere nævnes ikke. Længere fremme hedder det: 1693 d. 25. Junii blef Ritmester Bornichs Søn Otto Bielche fød og hands Daab confirmerit. Susceptrix¹⁾: Marie Fischer's. Faddere: Lieutenant Niels Krag, Regimentschirurg Laurits Detløfsen og Kerriste“.

Gennem denne Hjemmedaabs Nødvendighed, den øjeblikkelige paafulgte højtidelige Daabs-Konfirmation og Fadderes Tilstedeværelse, alt paa selve Fødselsdagen, ane vi en tragisk Oplevelse; Regimentschirurgens og hans Hustrus Nærværelse blandt Fadderne stadfæster, at der har været Livsfare paa Færde for den unge Moder saavel som for Barnet. Marie, Mathias Fischers Hustru fra det ikke fjerne Laven Hovgaard, var Bornichs Svigermoder fra hans første Ægteskab. Maaske Fødslens Vanskelighed har været at

¹⁾ Susceptrix, gl. kirkelig Betegnelse for den Kvinde, der bærer Barnet til Daaben.

forudse, hvilket kunde forklare, at Lieutenant Niels Krag, Fru Jytte Krags to Aar ældre Broder er kommen tilstede inden Fødslen fandt Sted, fra sin daværende Garnisonsplads. Han var dengang 32 Aar. En livsfarlig Operation, som der hentydes til i nedestaaende Gravskrift, har været fornøden for at mulig-gøre Forløsningen, og dennes Følger har været højst alvorlige for den 30-aarige Moder. Sygdommens Forløb endte efter to Maaneder med Døden.

I Kirkebogens Dødsregister staar:

»Anna 1693, 27. August døde Frue Ritmester Bornich's Jytta Krag og blev d. 13. September nedsat i sit Begrafuelze¹⁾«.

Indskriften paa Fru Jytte Krags Kisteplade:

[See Her Er La]gt Til Ro Ret Dyders Rene Tempel
 [Welbyrdig JYTT]E K[R]AG, Dog Hun Bar Dødsens St[empel]
 [Paa Ædle]Fædris Sted Gud Henne Livet G[af]
 [Med Ædel Hu] Sin Gaard Sin Muld Hun Rystet [Af]
 [Meer Ædelt Kjød Og Blod Ey Findis Skal En St[amme]
 [Meer Ædelig Af Sin]d Nep Fødis Kand En D[ame]
 [...RITME]STER BORNICH Hendis Tro A[ntager]
 [Han Nu Ved Hen]dis Død Er Solt Til Sorrig[s Plager]
 [En Datter Og En] Søn Hun Har Til Verden B[aarit]
 [Ved Sønnens Fødsel] Blef Hun Fast Til Døden S[aarit].

¹⁾ Pontoppidans „Danske Atlas“ omtaler en aaben Begravelse for Familien Fischer i Sporup Kirke, men denne er i Aarene 1850—60 nedlagt, og Kisterne, som havde staaet i den, er nedgravede paa Kirkegaarden lige vest for Kirkens Taarn.

I Aaret 1893 blev adskillige Rester af disse solide Kister med store Jernbeslag opgravede. Blandt disse Rester fandtes et stort Stykke af en Kisteplade af Kobber, indeholdende netop et Brudstykke af Indskriften over Fru Jytte Krag.

Ved Grevskabet Frijsenborgs Besidders og Architect Kiilsgaards Velvillie blev det overladt til Sognepræst R. Bastrup, dengang i Niær Præstegaard (Havrum Sall Pastorat) ved Hammel og det er fremdeles i dennes Eje.

Omstaaende (midterste) Brudstykke var, hvad der kunde tydes af Indskriften, som formodentlig er forfattet af Røgen Sporups Sognepræst, fra 1691—1745 Hr. Søren Ottesen Grønbech.

Der har dog endnu staaet seks Linier paa Gravpladen fra hendes Kiste, men af dem er der levnet saa lidt, at det ikke frembyder tilstrækkelige Holdpunkter til at vove et Forsøg paa at udfylde deres Indhold:

it Af Lifs Jorde Bolig
 usit Sker Har Voldit
 er Var Af Verden Var H
 is Folck Hun Sig Ey V
 Ote Aar Og Det
 il Sig Der

Af Sporup Kirkebog fremgaar det forøvrigt, at Husstanden paa Farregaard i Fru Jytte Krags Tid, foruden af Herskabet, Døtrene og den nyfødte Søn, har bestaaet af en Tjener eller Oppasser ved Navn Friis Jacobsen (»til Ritmester Bornichs«, udlagt som Barnefader 1694) samt to Piger: Ælin (☉: Ellen) og Margrethe, der ligeledes nævnes i Kirkebogen som Faddere med Tilføjelsen »til Ritmester Bornich's«.

Ritmesterens Enkemandstand varede heller ikke længe denne Gang. Det hedder, næppe halvandet Aar efter Fru Jytte Krags Død, i Kirkebogen:

»Anno 1695, d. 29. Januarii: Velædle Herr Ritmester Hr. Andreas Borniche. Velædle Frue Rimesters Anne Margrethe Felthaus. Copulerede i Farre«.

I dette tredie Ægteskab fødtes ingen Børn, men Sporup Kirkebog nævner i en Aarrække de forskellige Medlemmer af Familien paa Farregaard som Faddere, oftest de to Døtre: Marie Bornich 1ste Gang i Aaret 1700 da denne har været 16 Aar gammel og

fremdeles »welbyrdige Jomfrue Johanne Bornich«, 1ste Gang 1706, d. 11. Juli, da denne har været 14 Aar.

1707 hedder det »welædle Major Bornichs Datter« — indtil dette Aar tituleres han altid Ritmester.

Efter 1708 tier Sporup Kirkebog helt om Familien Bornich, medens Linaa Kirkebog netop fra dette Aar begynder at nævne deres Navne.

Heraf fremgaar, at Familien i 1708 har forladt Farregaard og taget Bolig paa Lavengaard, som Major Bornich rimeligvis ved denne Tid har taget i Arv efter sin første Hustrus Forældre. Mathias Fischer var ifl. Linaa Kirkebog død paa Lavengaard 30. September 1704, efter at han samme Aar, 28. Januar, havde mistet sin eneste Søn, Christian Fischer, der boede paa en Gaard i Haarup, Linaa Sogn, og døde i en forholdsvis ung Alder, kun efterladende sig en lille Søn Mourits Fischer (født 1703, død 1773), fra hvem alle de nulevende (siden 1811 adlede) Fischere nedstammer.

Mathias Fischers Enke, Marie, blev dog efter sin Mands Død boende paa Lavengaard, men hun er muligvis død allerede 1708, inden Familien Bornich flyttede derhen. Sin Bosættelse paa Lavengaard har Familien fejret med en større Familiefest. 12. Juni 1708 stod nemlig her Marie Bornichs Bryllup med Magister Hans Clausen, født 1676 og siden 1707 Sognepræst i Gimming og Lem, tæt øst for Randers. (H. Clausen døde 1729 som Sognepræst og Provst i det nærliggende Borup).

I de følgende 9 Aar (fra 1708—16) nævnes hver enkelt af Familiens Medlemmer ofte som Faddere i Linaa Kirkebog, og tilligemed den daværende unge Ejer af Silkeborg Gaard og Gods, Christian Fischer, Søn af Daniel Fischer til Silkeborg og af den foran

rede 24. April. Denne Skrivelse findes ikke iblandt vedkommende Dokumenter, men det kan vel antages af det efterfølgende, at man har foreslaaet Amtmanden at holde et Møde i Svorbæk for selv at tage et Skøn over de nævnte Forhold.

Pro Memoria

Til det kgl. Rentekammercollegium.

Førend Deres Excellences højstærede pro memoria af 24. April angaaende Mogens Rasmussens Klage kom mig i Hænde, har bemeldte Mogens Rasmussen indgivet Memorial [som heller ikke er opbevaret], hvorved han for at faa ny og anden Taxation paa hans af Landinspektør Haar udmaalte Jord begærer sig Aastedsmøde af mig og Landvæsens Commissærerne, endskiønt der forhen passende Taxations Forretning over denne Byes Jord af uvildige Mænd er sket og til Tinge beediget, samt paa den Tid af ham selv indvilliget. Ikke destomindre har jeg dog i Fl. det kgl. Rentekammers Foranstaltning og hans Forlangende berammet et Aasteds-Møde at skulle have skeet 21. Maj sidst afvigte; men hvad skeer! I Stæden for ved fri Befordring at afhente mig og Landvæsens Commissærerne har han under 18de ds. skriftlig undskyldt sig ikke at kunde udrede de behøvende bespændte Vogne under Paaskud af 2de andre Konge Rejser, og at det var i hans Bygsædetid, skønt den rette Aarsag nok er, han har befrygtet sig Omkostningerne ved den ny Taxationsforretning, som han mulig indser ikke vilde falde til hans Fordel efter foregaaende Beskaffenhed. Efter Forordningen skal han, der allerede har begiæret berammet Møde, afholde Omkostningerne, da han selv var Skyld i, at Mødet gik over Styr. Siden har jeg intet hørt fra ham, men med sidste Post har Landinspektør Haar, Aarhus, indberettet, at han til den berammede Dag og Tids 21de ds. paa Mogens Rasmussens Regning havde lejet Vogn og var mødt i Svorbæk, endskiøndt forgæves, da ingen andre mødte, hvorfor han paa-staar sig af Mogens Rasmussen erstattet og betalt Vognleje med 1 Rdl. og for hans Rejse og Tidsspilde 2 Rdl., som Mogens Rasmussen nægter ham. Han forespørger, om det høje

ofte nævnte Mathias Fischer, Lavengaards forrige Ejer og Fader til Bornichs første Hustru. At de tidligere Beboere af Lavengaard, Mathias Fischer og hans Hustru, bestandig har været et fælles Tilknytningspunkt for Børnene fra Farregaard og for Daniel Fischers og Hustru, Else Linde's Børn fra Silkeborggaard er, ifølge det foran oplyste, let forstaaeligt, og at Omgangen er bleven stadigere og fortroligere mellem disse jævnaldrende og beslægtede Unge, efter af Familien Bornich i 1708 var flyttet til det nærmere ved Silkeborggaard liggende Lavengaard, er ogsaa at formode. Linaa Kirke blev dermed Sognekirke for begge de nær beslægtede Familier. Kirkebogen for Linaa Sogn vidner derom paa sin Vis ved oftere at nævne — fra 1712—14 — Otto Bjelke Bornich og Christian Fischer fra Silkeborg som Faddere ved de samme Børns Daab (Janus Degns Børn i Linaa og Møller Ambrosius' Barn i Silkeborg).

Paa Hovedgaarden Keilstrup i Balle Sogn, kun et Par Kilometer fra Silkeborg Hovedgaard, var der en tredie ung Mand af Slægten Fischer. Clemen eller Clemens Fischer var hans Navn, og som født 22de Januar 1687 har han været en 5—6 Aar ældre end hans ovennævnte unge Slægtninge. Han havde egentlig ikke Fødselsret til Navnet Fischer, men som eneste Søn af den eneste Datter, Anne, af Clemen Fischer, der aabenbart har været den ældste af Stamfaderen Thomas Fischers mange Sønner og som var død 1677, har han efter sin Fader Laurids Christopheren Baggensens tidlige Død 1693 og som sin Moders Anne Clemensdatter Fischer's eneste Arving, med hele Familien Fischers Samtykke, antaget sin Moders Slægts. Efternavn som den, der efter Moderen skulde overtage det daværende Gods, Keilstrup, og er

siden bleven betragtet som ret Medlem af den dengang paa Silkeborgegnen saa velkendte og ansete Slægt Fischer. Nioogtyve Aar gammel hjemførte Clemens Fischer som Brud fra Lavengaard, Major Bornichs dengang 24-aarige Datter, Johanna Bornich, hvem han formodentlig har kendt fra hendes tidlige Barndom.

Allerede i en Alder af 22 Aar var Clemens Fischer, Arving til Godset Keilstrup, blevet udnævnt til Auditeur — i 1709 — og gjorde som saadan Felttoget i Mecklenburg med under den store nordiske Krig (1711—12), fra 1711 tillige som Regimentskvartermester.

Han deltog i Belejringerne af Wismar og Stralsund, var med i Slaget ved Gadebusch (20. Decbr. 1712) og ved Tønnings Erobring 1714, men vendte derefter hjem for at overtage sit mødrene Gods, med Sædegaard paa det nuværende Vester-Keilstrup.

I samme Felttog havde ogsaa deltaget hans vordende Svigerfader, Major Bornich paa Lavengaard, trods dennes fremrykkede Alder, men Bornich maatte paa Grund af sit ved flere alvorlige Saar svækkede Helbred tage sin Afsked efter 36 Aars Tjeneste i den danske Hær i Aaret 1713.

Sine sidste 4 Aar henlevede Major Bornich i Stillehed paa Lavengaard og gjorde her sin Datter Johannes Bryllup med den unge Regimentskvartermester paa Keilstrup d. 7. August 1716. Allerede 7 Maaneder efter døde Major Andreas Bornich, 17. Marts 1717, og hans Lig blev ført til Familiebegravelsen i Sporup Kirke¹⁾, hvor begge hans to Hustruer hvilede. Hans

¹⁾ I Sporup Kirkes aabne Begravelse har efter al Sandsynlighed idetmindste følgende 9 Personers Lig været nedsatte: 1. Matthias Fischer, f. i Skanderborg ca. 1626 † paa Lavengaard 1704. 2. Hans Hustru Marie Fischer, f. Gotschen fra Am-

Enke, Fru Anne Margrethe Felthaus, overlevede ham i 7 Aar. Hun døde paa Lavengaard 15. Feruar 1724. Om dette Ægtepar bevarer Linæa Sognekald endnu et synligt Minde, nemlig en Sølvkalk og Sølvdisk til Sygeberettelse med Indskriften: »Andreas Bornich. Anne Margrethe Felthaus 1711«.

I Pontoppidans »Danske Atlas« hedder det, at denne Gave er skænket af dem: »til Minde om deres Overgang fra romersk-katholsk til luthersk Confession«. Men af Fru Jytte Krag's Kisteindskrift fremgaar aaben-

sterdam, † 1708. 3. Deres Søn Christian Fischer, † paa en Gaard i Haarup ²⁸/₁ 1704. 4. Deres Datter Johanne Christine Fischer, g. m. Ritmester A. Bornich til Farregaard, † der efter 1684, inden 1687. 5. Fru Jytte Krag, f. paa Kaas ⁸/₁ 1663, † paa Farregaard ²⁷/₈ 1693. A. Bornichs 2den Hustru. 6. Major Andreas Bornich, født i Anhalt Zerbst mellem 1640 og 1650, kommen til Danmark i Krigstjeneste 1677, † paa Lavengaard ¹⁷/₈ 1717. 7. Fru Anne Margrethe Felthaus, † paa Lavengaard ¹⁵/₂ 1724. 8. En tidligere afdød Slægtning af denne, Tenne Cathrine Felthaus, † ¹⁹/₁₀ 1718. Muligvis ogsaa 9. A. Bornichs Søn: Otto Bjelke Bornich, f. paa Farregaard ²⁵/₆ 1693 og maaske død ung og ugift. Han levede dog endnu 1716.

En kort Tid har i den Fischerske Familiebegravelse i Sporup Kirke ogsaa været hensat et Par andre Personer af denne Slægt.

Kirkebogen meddeler i en Rand-Note følgende: „Anno 1710, 17. Decbr. blef uden ald Liig Sermon kast Jord paa Seign. Rasmus Fischer“. Denne havde arvet Allinggaard efter sin Broder „Vinskjænk“ Christian Fischer til Silkeborg (der døde 1677). R. Fischer har rimeligvis taget sig selv af Dage. Fremdeles: „1717, 23. Juli, Madame Kristine Salig Rasmus Fischers til Allinggaard død og indsat i Sporup Kirke 2. August; kort efter ført til Grønbæk“. Hun havde forøvrigt allerede 1708 skødet Allinggaard til sin Søn, Thomas Fischer, som døde 1718 og hvis Enke, Anne Poulsen, 1709 solgte den til Legatstifteren C. Fischer, † 1774.

bart, at Andreas Bornichs Confessionsskifte allerede har fundet Sted adskillige Aar tidligere, nemlig 1688, forud for hans 2det Giftermaal med Johanne Bornichs Moder, Jytte Krag.

Om Majorens eneste efterladte Søn, Otto Bjelke Bornich, har jeg kun fundet den Oplysning, at Linaa Kirkebog nævner ham sidste Gang i Aaret 1716, da han 23 Aar gl. stod Fadder sammen med Christian Fischer og Eva Ranch, hvilken sidstnævnte antagelig har været Datter af Ritmester Ranch. Muligvis er han gaaet i sin Faders Fodspor som Officer.
